

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlandi”
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
R.G'.Jumayev
10 August 2022-y.

“O'ZBEK TILINI SOHADA QO'LLANISHI”
fanidan

SILLABUS (ishchi dastur)

Fanning kodi:

O'TSQ1302
60920101 Ijtimoiy ish(oila va
bolalar bilan shug'ullanish)

Bakalavriat yo'naliishi:

Semestr: 2
Kreditlar soni: 2

Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr
		IV
Nazariy (ma'ruza)	-	-
Amaliy mashg'ulot	30	30
Seminar mashg'uloti	-	-
Kurs ishi	-	-
Jami auditoriya soatlari	30	30
Mustaqil ta'lif	30	30
Umumiy o'quv soatlari	60	60

Buxoro – 2022

Professor-o'qituvchi: Shirinova Mezriyoy Shokirovna
Ish joyi: Buxoro davlat universiteti
Bog'lanish uchun telefon nomeri: (+99897) 799 33 75
E-mail: shmekrigo@mail.ru

Tuzuvchi:

M.Sh.Shirinova – BuxDU O'zbek tilshunosligi va jurnalistika kafedrasи o'qituvchisi

Kursni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun talabalarining umumiy o'rta ta'lim makkabining ona tili fani bo'yicha olgan bilimlari yetarli.

Postrekvizitar:

Kursni

Ushbu fan "O'zbek tilining sohada qo'llanishi" faniдан bilim, ko'nikma va malakalarni egallashga xizmat qiladi.

D.N.Yoldosheva – BuxDU O'zbek tilshunosligi va jurnalistika kafedrasи professori, f.f.d., prof.

T.H.Asadov – BuxDU O'zbek tilshunosligi va jurnalistika kafedrasи dotsenti, f.f.n., dots.

"O'zbek tilshunosligi va jurnalistika" kafedrasи mudiri:

2022-yil 24 – avgust – 2022 A.R.Axmedov

Fanning vazifalari – kundalik faoliyatda hamda turmushda zarur bo'lgan mavzularda o'zbek tilida mustaqil so'zlay olish va yozish malakalarini takomillashtirish, ixtisoslikka oid turli nutu usublariда matn tuza olish, uni o'zgartira olish malakalarini shakllantirish, muayyan nutqiy mavzular doirasida zaruriy grammatik bilimlarni bensh, ixtisoslik doirasida og'zaki va yozma nutqni o'stirish, turli tipdagи matnlarni erkin tuza olish malakalarini oshirish, o'zbek tilidagi axborotni tushunish, unga tanqidiy, taholibiy munosabat bildirishni o'rgatish kabi vazifalarni nazarda tutadi.

Fanni o'qish natijasida:

- nuq jarayonida o'zbek tili imkoniyatlaridan to'g'ri foydalanish kompetensiyasiiga ega bo'lishi;
- talabalarda o'zbek tilining sohada qo'llanishi bo'yicha asosiy bilim va ko'nikimalarning hosil qilinishi;
- sohada faol qo'llanadigan terminlar mohiyatini anglashi nazarda tutiladi.

Talaba "O'zbek tilining sohada qo'llanishi" faniни o'qigandan so'ng:

- o'zbek adabiy tili me'yordi bo'yicha zarur bilimlarga ega bo'lishi;
- sohaga oid tayanch tushunchalar, so'z va iboralaridan o'rniли va maqsada muvofiq tarzda foydalananish ko'nikmasiga ega bo'lishi;
- sohaga oid ish hujalarini tayyorlash va rasmiylashtirish malakasiga ega bo'lishi;
- kasbiy muloqot yuritish malakasiga ega bo'lishi kerak.

FANNING TAQVIM-MAVZU REJASI

AMALIY MASHG'ULOTLAR

Amaliy mashg'ulotlari asosida tayyorlangan bo'lilb, nazariy egallangan bilimlarni mustahkamlash funksiyasini bajaradi. Har bir amaliy mashg'uloti bajarishida talaba tomonidan 2 ball to'planadi. Amaliy mashg'ulotlar so'ngida talaba jami 30 ballini to'plashni mumkin.

Hafta	Soat	Mashg'ulot maznuni
		1-MODUL. Sohada o'zbek tilining qo'llanishi Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: O'zbek tilini sohaga yo'nalturib o'qitishning maqsadi va vazifalari. Mavzu rejasি: 1. Tilining jamiyatda tutgan o'mni. 2. Til va tafakkur. 3. Til va madaniyat munosabati. Adabiyotlar: 1) 3-12 b.; 2) 206-212 b.; 3) 19-26 b. Tavsya etiladi: 1. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma). – Toshkent, O'ZME, 2014. 2. Abuzalova M., Yo'ldosheva D. Tilshunoslikka kirish.- Toshkent, 2009. 3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. -Toshkent, 2013.
1	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: O'zbek tilining ijtimoiy funksiyalarining kengayishi: jamiyatdagи o'zgarishlar va til rivoji. Mavzu rejasি: 1. Til funksiyalari. 2. Til ijtimoiy funksiyalarining kengayishining so'z semantik strukturasiga ta'siri. Adabiyotlar: 1) 6-16 b.; 2) 19-26 b. Tavsya etiladi: 1. Abuzalova M., Yo'ldosheva D. Tilshunoslikka kirish.-Toshkent, 2009. 2. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. -Toshkent, 2013.
2	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: O'zbek adabiy tili me'yorlari. Mavzu rejasি: 1. Fonetik, leksik-semantic me'yor.
3	2	

2	2	2. Orfografik, orfoepik me'yor. 3. Morfoloqik va sintaktik me'yorlar.
1	70-72 b.	Adabiyotlar: 1) Sayfullayeva R. va boshqalar. Hozirgi o'zbek tili. - Toshkent, 2010.

1	70-72 b.	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: O'zbek-lotin alifbosining imlo qoidalari. O'zbek tilida tinish belgilari. Mavzu rejasি: 1. Asos va qo'shimchalar imlosi. 2. Qo'shib va ajratib yozish. 3. Bosh harflar imlosi. 4. Ko'chirish qoidalari. 5. Tinish belgilarinining qo'llanishi. Adabiyotlar: 1) 32-48 b. Tavsya etiladi 1. O'zbek tilining kiril va lotin alifbolalaridagi imlo lug'ati. Sharq mashriyot-matbaa aksiyadotlik kompaniyasi bosh tahririysi. – Toshkent, 2015.
---	----------	--

4	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Nutq usublari va ularning xususiyatlari. Mavzu rejasি: 1. Nutq usublarning shakllanishi. 2. Nutq usublari turлari. Adabiyotlar: 1) 102-107 b.; 2) 43-45 b.; 3) 44-59 b. Tavsya etiladi 1. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma). – Toshkent, O'ZME, 2014. 2. Abdurakhmonov F. Stiliistika normatlar xakila / Ўзбек тили ва адабиёти, 1969, № 6, 51-б. 3. Берматов Э., Бобеева А., Асомаддинова М., Ахмий норма ва нутк мазанини. Т., 1983.
5	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Ilmiy usub. Sohaviy terminlarning leksik xususiyatlari. Mavzu rejasি: 1. Ilmiy-omnabop usub. 2. Sohaviy terminlар va ularni qo'llash xususiyatlari.

		Mavzu rejasি: 1. Rasmly-idoraviy uslub hujjatlar. 2. Tashkiliy hujjatlar, ularning zaruny qismlari.
		Adabiyotlar: 1) 26-34 b.; 2) 15-22 b. Tavsiya etiladi: 1) N Mahmudov, A. Rafiyev, I. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish – Toshkent, 2009. 2. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llamma). – Toshkent, O'ZME, 2014.
Mashg'ulot turi: amally		
Mavzu: Sohavyiv farmoyish hujjatlarining xususiyatlari.		
Mavzu rejasি:		
Mavzu: Sohavyiv farmoyish hujjatlarining xususiyatlari.		
1. Farmoyish hujjatlarining turlari. 2. Farmoyish hujjatlarini sohalarda qo'llash xususiyatlari. Adabiyotlar:	1) 235-240 b.; 2) 185-189 b. Tavsiya etiladi: 1) N Mahmudov, A. Rafiyev, I. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish – Toshkent, 2009. 2. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llamma). – Toshkent, O'ZME, 2014.	
Mashg'ulot turri: amaliy		
Mavzu: Sohavyiv ma'lumot-axborot hujjatlar.		
Mavzu rejasি:		
1. Ma'lumot-axborot hujjatlarining turlari. 2. Ma'lumot-axborot hujjatlarini yuritish tartibi va qo'llash xususiyatlari.		
Adabiyotlar:	1) 26-34 b.; 2) 105-106 b. Tavsiya etiladi: 1. N Mahmudov, A. Rafiyev, I. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish – Toshkent, 2009. 2. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llamma). – Toshkent, O'ZME, 2014.	
Mashg'ulot turi: amally		
Mavzu: Sohavyiv xizmat yozishmalari.		
Mavzu rejasি:		
1. Xizmat yozishmalarining turlari. 2. Xizmat yozishmalarini sohalarda qo'llash xususiyatlari. Adabiyotlar:	1) 127-130 b.; 2) 10-18 b.; 3) 109-111 b.	

		Tavsiya etiladi: 1. N Mahmudov, A. Rafiyev, I. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish – Toshkent, 2009. 2. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llamma). – Toshkent, O'ZME, 2014..
--	--	--

MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARI

Mustaqil ta'lim topshiriqlari mazkur kurs mazmuni to'liq qamrab olish maqsadida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarning mustaqil o'qish faoliyatini yo'iga qo'yishga asoslangan. Mustaqil topshiriqlari talabaning o'quv yuklämasining tarkibiy qismiga kirib, unda talaba tomonidan minimal 1 kredit (30 soat hajmda) to'planishi lozim. Mazkur kursdag'i modullar yuzsizdan topshiriqlar amaliy xarakterda bo'lib talaba tomonidan mustaqil o'zlashtirilishi va topshirilishi shart.

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatları hajmi
II semestr		
1	Respublikamizda o'zbek tilini davlat tili sifatidagi nufuzini oshirish bo'yicha qilinayotgan ishlar.	2
2	O'zbek adabiy tilli me'yordari.	2
3	Soha lug'atani. Glossary.	2
4	Sohaning faol va nofaol terminlari.	2
5	Sohaga oid qisqartmalar.	2
6	Kasbiy nutq odobi. Sohaga oid nutqning o'ziga xosliklari.	2
7	O'zbek tilining izohli lug'atida soha terminlarning betilishi.	2
8	Sohada ish yuritish hujjatari.	2
9	Tashkiliy hujjatlar.	2
10	Farmoyish hujjatani.	2
11	Ma'lumot-axborot hujjatari.	2
12	Sohavyiv xizmat yozishmalari.	2

BALLAR TAQSIMOTI:

Oraliq nazorat	- 40 ball.
Joriy nazorat	- 30 ball.
Yakuniy nazorat	- 30 ball.

Jami:

100 ball

Baholash tartibi o'z ichiga nazoratlar turini (oraliq, joriy va yakuniy) qamrab oladi. Talabaning o'zlashtirish darajasi quyidagi yo'l bilan baholanadi:
--

TALABALARНИ BAHOLASH TARTIBI

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting
A+	95 - 100 ball	5 A'LO
A	90 - 94 ball	4.0
B+	85 - 89 ball	3.5
B	80 - 84 ball	3.0
C+	75 - 79 ball	2.5
C	70 - 74 ball	2.0
D+	65 - 69 ball	1.5
D	60 - 64 ball	1.0
F	59 ball va undan past	0.0 OTMADI

TALABANING O'ZLASHTIRISHINI BAHOLASH MEZONLARI

“A+”, “A”, “B+” baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirop etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

“B”, “C+”, “C” baho: talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirigan, uni manтий ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirop etadi; savollarga to'liq va beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.

“D+”, “D” baho: asosiy materiallarni bildi, biroq aniq ifoda etishga qynaladi; savollarga javob bera shuda aniqlik va to'liqlik yetishmaysidi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommuniksija jarayonida qiyinchilik sezadi.

“F” (ot'madi) baho: materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirop etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg'ulotlardagi ishtiroki (davommat);
- mashg'ulotlardagi faoliyat va ijodkorlik;
- asosiy va qo'shimcha o'quv materiallarni o'zlashtirish;
- mustaqil ta'llim bo'yicha topshirinqlarni o'z vaqtida bajarish;
- nazorating barcha turlarini o'z vaqtida bajarish.

AKADEMIK VA ETIK TALABLAR

Nazorat topshirinqlarini bajarishda ko'chirmakashlikka (plagiat) yo'l qo'yilmaydi.

Test, o'quv loyihalari, mustaqil ishlar, oraliq, joriy, yakuniy nazorat topshirinqlarini boshqa shaxslardan ko'chirib olinishiga yo'l qo'yilmaydi, boshqa talabaning o'miga imtihon topshirish ta'qilganadi.

Kurs bo'yicha har qanday nazorat topshiring'ini soxlashtirgan talaba "fanni o'zlashtirmagan" ("F") hisoblanadi.

Mashg'ulotlar paytida mobil aloqa va boshqa elektron qurilmalardan foydalanshga yo'l qo'yilmaydi.

Mashg'ulotlar paytida auditoriyada (virtual auditoriyada) belgilangan talablariga zid harakatlar qilish mumkin emas.

Boshqalar va turli fikrlarga tolerant munosabatda bo'lish talab ettiladi.

Kontakt soatları*: mustaqil ta'llim topshirinqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallarni bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiiga murojaat qilishingiz mumkin:

No	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	09.00 - 11.00	114
2.	Payshanba	09.00 - 11.00	114

* Eslasses: Mazkur blok har bir o'qituvchi tomonidan o'zingizning individual-rahbari ishlari dasturi da imkoniyatdan kelib chiqib to'ldiriladi